

1

Devarim 21:22-23

וכי יהיה באיש חטא משפט... מנת והומת ותלית אתו על-עץ: לא-תלין נבלתו על-העץ כקבור תקברנו ביום ההוא כי-קללת אלקים תלוי ולא תטמא את-אדמתך אשר יהיה אלקיך נתן לך גחלה: לא-תראה

6

Gemara Bava Batra 154a

לרבי שמעון בן לקיש מעשה בבני ברק באחד שמכר בוכסי אביו ומת (ס) ובאו בני משפחה וערערו לומר קמץ היה בשעת מיתה ובאו ושאלו את רבי עקיבא מהו לבודקו אמר להם אי אתם רשאים לנוולו ועוד סימוני עשויון להשתנות לאחר מיתה

2

Gemara & Rashi Sanhedrin 46b

ולא זו בלבד כו' א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי מנין למלין את מתו שעובר עליו בלי-ת"ל כי קבר תקברנו מכאן למלין את מתו שעובר בלא תעשה איבא דאמרי אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי רמז לקבורה מן התורה מניין ת"ל כי קבר תקברנו מכאן רמז לקבורה מן התורה א"ל

לאתריני: ה"ג ת"ל כי קבר תקברנו. מריצויא דריש כל המתים: רמז

7

Tosafot Bava Batra 154a

שנסו לחתך מיתה: זרזי יהבינן ליעוז וליעוזל. חבל ירשים מינס לשמים לנוולו נשני הירושק דנת מהי יבז ועוד שהו קרונס: אי עדים

8

Gemara Avoda Zara 29b

מתים מה מת אמר בהנאה אף זבת נמי אמר בהנאה ומת נופיה בגלן אתיא שם שם מעגלה ערופה כתיב הבא ותמת שם טריים וכתיב החם וערפו שם את העגלה בנהל מה להלן אסור בהנאה אף כאן נמי אסור בהנאה והתם בגלן אמרי דבי רבי ינאי

3

Rambam Sefer Hamitzvot Asseh 331

מצוה דלא היא שנונו לקבור סדוני צית דין ציוס שוכרנו וכו' אמרו יתעלה כי קבור תקברנו ציוס כהו' ולשוין ספרי כי קבור תקברנו מלית עשה וכזה נשאר עמים ד"ל סקצור כל עמי ישראל ציוס מוחס ולכן

9

Siftei Cohen, Yoreh Deah 349:1

שמו א אסורים בהנאה. דכתיב ותקבר שם מרים וילפינן שם שם מעגלה ערופה מה עגלה ערופה אסורה בהנאה אף מת וכל תכריכיו אסורים בהנאה:

4

Shulchan Aruch Yoreh Deah 357:1

שנזן אסור הלנת המת ומתי מותר להלינו. אסור (א) להלין המת אלא אם כן (ב) הלינו (ג) לכבודו (א) לה

5

Minchat Chinuch mitzvah 336,337

מצוה תקלו' שלא להלין התלוי על העץ (א) שלא נעווב התלוי להלין על העץ שנא' לא תלין נבלתו על העץ וזו מצות לית כל ענין המצוה כתוב במ"ע שלו שבסדר זה ואין להאריך במה שאין צורך בו ושם כתוב שאף המלין מתו שלא לכבודו עובר בלאו: מצוה תקלו' לקבור מי שנתלה ביום ההוא (א) לקבור מי שנתלה ביום ההוא שנא' כי קבור תקברנו ביום ונז' ולשוין ספרי כי קבר תקברנו ביום ההוא זו מ"ע

10

Tziz Eliezer 4:14

משום אסור הגאה ממת, ומחדש לומר דלסתכל במת ולראות במחלתו אשר שלט בקרבו ויבין מה לבב חכם הרופא איך הושרש המחלה מאין מקורה וחצבה וע"י חכמתו מתסתכלות לחיות נזחר בעתיד, לא בקרא בהנה מן המת כי אין בהסתכלות הנאת הגוף רק הנאת

11

Gemara Bava Kama 60

אמר ר' ג'ון ב'אש ק'ב'ע'א ל'ה א'י כ'ר י'ת'ה'ה א'י כ'ר'ב'ן ופ'ש'ט' ל'ה מ'א' ד'פ'ש'ט' ל'ה ד'ב'ד'ו'א א'מ'ר ג'ר'ו'ש'ם ד'ש'ע'ר'ו'ם ד'י'ש'ר'א'ל ה'ו'ו ד'רו'ו מ'מ'ב'ר'י פ'ל'ש'ו'ם ב'רו וק'א מ'ב'ע'י'א ל'ה מ'י'צ' ל'ה'צ'יל ע'צ'מ' ב'מ'פ'ן ה'כ'י'ו ש'ל'ו' ל'ה' א'מ'ר ד'ה'צ'יל ע'צ'מ' ב'מ'פ'ן ד'מ'י'ו' א'ב'ל א'ת'ה' מ'ק'ד' א'ת'ה' י'א'מ'ר'ן מ'פ'ר'ן ל'ק'ש'ו'ה ל'ו ד'רו'ו

12

Rashi Bava kama 60

ויילגם - שלא יטרפו הואיל ואכור להציל את עמנו במזון חבירו :

13

Tosafot Bava Kama 60

מהו להציל עמנו במזון חבירו - חיבטיה ליה חי חיבי לשלם כשהציל עמנו מפני פקוח נפש :

14

Noda BiYehudah Yoreh Deah 210

ר'י ע'ד ק'נ'ת'ר'ו' א'מ'ר א'ל'ה א'י א'מ'ר ה'ס'ר'י'ד מ'י'ג'ר'ס'ה מ'ז'ו'ן ס'ט'ל'א'ס מ'כ'ל'ס א'ל'ו' מ'ק'ק' ל'ו'ד'ו'ן מ'מ'ש'ט'ס מ'א'ר'י'ם מ'ס' כ'ל'ל'ו' מ'כ'ל'ס מ'ש'ל'ו' ס'ט'ק'

ס'ט'ק' מ'כ'ל'ס ו'כ'ו'פ'א'ר'י'ם מ'מ'ט' כ'ר'ו'כ'ס כ'מ'פ'ק' ר'י'ש'א'ל'ס מ'מ'ט'ס כ'ו' ו'ל'א' ע'ל'מ'ת' ל'ו מ'ר'ו'פ'ט' ו'מ'ט' ו'נ'ש'א'ל'ו' מ'ס' ה'כ'ת'י' ס'ט'ר'י' א'ל'ס מ'י'ת'ר' ל'ה'צ'ו'ר' מ'ז'ו'ן ב'מ'ק'ו'ס מ'ת'ק'ו'ס ה'ס'ה כ'ד' ל'ר'א'ו'ת' מ'ת'ו'פ'ט' ש'ר'ט'ס ס'מ'כ'ה' ה'א'ל'ו'ת' מ'ד'י' ל'ה'ס'ת'מ'ל'ת' מ'ת'א' ב'ה'ס'ת'ג'ל'ת' ס'ט'ר'ו'פ'ט' מ'ת'ק'ו'ן ו'נ'ש'א'ל'ת' א'ל'ס י'ת'ק'ה' מ'ת'ק'ה' כ'ו'ס ע'י'ד'ו' ח'י'ך י'ת'מ'ט'ו' ב'מ'ת'ר'ן ה'ס'י'ת'ו'ן ה'ל'י'ך ל'ר'ש'א'ל'ת' ה'ל'א'ל' ל'ה'ר'ב'ו'ת' מ'ז'ו'ת'ו'ן כ'ד' ל'מ'ט'ם מ'כ'נ'ג'ת' ה'ס'י'ת'ו'ן א'ל'ס י'ת' כ'ו'ס ל'י'ס'ר'ו'ר' מ'כ'ו'ס מ'ז'ו'ת' ב'י'ט' כ'י'ו'ל' ו'כ'י'ו'ן ל'פ'ת'ת' ה'ס'ה ל'ו' א'ל'ס מ'י'ס'ר' מ'כ'ו'ס ד'ל'מ'ד'י' מ'י'י'ט'ה' ס'ט'ל'ק' מ'מ'ט'ו'ת' ל'ה'כ'ו'ל' ל'ה'י'ו'ס מ'י'א'ר' ד'ס'ר' ב'מ'ל'א'כ'ס ו'ז' ע'ל'

מ'ס' ל'פ'ט'ו' ו'כ'ן א'ח'י'ל'ו' ל'מ'י'ן מ'ז'ו'ן מ'ס' ב'מ'ס' כ'י'צ' ס'ט'ק' ל'פ'ט'ו' א'ב'ל ב'מ'ז'ו'ן ד'י'ך ל'י'ן כ'ל'ן מ'ס' מ'ו'ל'ג' ס'ט'ר'י'ך ל'מ'ס' ר'ק' מ'ש'ו'ל'י'ם ל'ל'מ'וד מ'מ'ט'ס ו'ז' ל'ו'ל'י' ח'ד'ו'ן מ'ו'ל'ג' מ'י'ס'י'ס ל'ר'י'ך ל'מ'ס' ו'ד'ל'י' ל'ל'א' ד'ח'י'ק' מ'מ'ט'ו'ת' ה'ש'ט'ל'ת' ק'ל'ס ו'ז' מ'ס' י'ת'מ'ט'ו' ש'ר'ט'ס ל'ו' א'ח'י'ל'ו' ל'י'ס'ר'ו'ר' ד'ר'ב'נ'ן מ'ל'ס א'ת'ה' ק'ו'ר'א' ל'מ'ש'ט'ת' ו'ז' ס'ט'ק' מ'מ'ט'ו'ת' א'י'ב' י'י'ט'ס ב'ל' מ'ל'א'כ'ס מ'ר'ש'ו'ת'ס מ'י'ת'ק'ת' ו'כ'י'ו'ל' מ'מ'ט'ו'ת' ו'ס'כ'מ'ת' כ'ל'י' ל'י'ת'מ'ט'ו' ל'ה'ק'ו'ה מ'ו'מ'ר' מ'מ'ט'ו'ת' מ'ת'א' ח'ד'ו'ן ב'י'ו'ס' א'ו' ב'ל'י'ל'ס מ'ו'ל'ג' מ'י'ס'י'ס ל'ר'י'ך ל'מ'ס' ו'ל'מ'ק'ן ב'י'ן מ'ש'ט'ל'ת' ל'מ'ז'ו'ן ק'ר'ו'ב' ל'מ'ש'ט'ל'ת' ל'מ'ז'ו'ן ר'ח'י'ק' ק'ט'ס ל'מ'ק'ן . ו'ה'ל'י'ט'ה' ל'ס'ט'ר'י' ד'ב'ר' ו'ז' ו'א'ח'י'ל'ו' ל'י'ס'ר'ו'ר' ס'ט'ר'ו'ת' ח'י'ק' מ'מ'ט'ו'ת' ח'י'ק' מ'מ'ט'ו'ת' ב'מ'מ'ט'ו'ת' ה'י'ת'ת'ת' ע'י' מ'ס' מ'ת' ע'י' א'ל'ס ב'מ'מ'ט'ו'ת' ע'י'ס' מ'מ'ט'ו'ת' ל'ו' מ'מ'י' ס'ט'ק'י'ס ב'ע'צ'מ'ו' מ'ז'ו'ן ל'כ'ן ו'ל'א' א'ל'י' ח'י' מ'ק'ל'י'ס ב'ר'ב'ר' ו'ז' א'י'ב' י'ת'מ'ט'ו'ת' כ'ל' מ'מ'ט'ו'ת' כ'ד' ל'ל'מ'וד ס'ט'ר'ו'ת' מ'מ'ט'ו'ת' ס'ט'ר'ו'ת' מ'מ'ט'ו'ת' מ'מ'ט'ו'ת' כ'ד' י'ת'ד'ש' ל'מ'ש'ט'ו'ת' ר'ש'ו'ת'ת' ל'ס'ט'י'ס . ו'ל'כ'ן מ'י'ת'ר'ו'ת' כ'ו'ס ס'ט'ק' ל'ל'א' ל'ר'י'ך ו'ח'י'ן כ'ו'ס מ'ס' ל'ד' ל'ס'ט'ר' . ו'ל'ד'ש'ת'י' ע'ג'ג'ס י'ת'ל'א'ס מ'ל'מ'י' כ'כ'וד מ'ע'ל'ט'ו' מ'י'ת'ר'ו'ת'

15

Chatam Sofer Yoreh Deah 336

מ'ת'ר'פ'א'י'ס ב'ל'י' ס'כ'ל'ה' ע'י'ב' ס'ט'ר'י'ך ה'ג'א'ו'ן ז'ל'י'ל' ס'ט'ק'ן ו'ז' כ'ל'ל' ס'ט'ל'ת' כ'מ'ט'ו'ת' כ'י'ו'ן ס'ט'ק'ן מ'ו'ל'ג'ת' כ'מ'ט'ו'ת' ס'ט'ר'י'ך ל'מ'ס' ו'ס'י'ב' מ'ע'י'ל'ת' כ'ס' ב'ל'י' מ'ט'ע'ס ל'א'י'ס'ר'ו'ר' ה'נ'כ'ל'ס מ'ס'ק'י'ך ל'ך ו'ל'א' ל'ז'ר' ו'ל'ע'י'ז' א'י' ה'י'ס' ל'פ'ט'י'ר' מ'ו'ל'ג'ת' מ'י'ס' ל'ו' מ'כ'ס' כ'י'י'ל'ת' כ'ה' ו'כ'ו'ל'י'ס' ל'נ'ח'ת' ס'ט'ת' ס'ט'ק' ל'נ'פ'ו'ל'ת'ו' ס'ל' ו'ז' ק'ר'ו'ב' ל'ו'ד'ל'י' ל'מ'ו'ת'ר' א'ת'כ'ס' כ'י'ו'ן מ'ל'מ'ט'ו'ת' א'י' ס'ט'ר'ו'ת' ל'מ'כ'ו'ר' ע'ל'מ'ו' מ'מ'ט'ו'ת' ל'ר'י'ש'ו'ת' ל'ר'י'ש'ו'ת'י'ס

16

Chazon Ish Aveilut 208:7

ז' ב'פ'י'ת' ס'י' מ'ס'י'ג' ס'ט'ק'י' ב'מ'ס' כ'ו'י'צ' ו'כ'ת'י'ם ד'ל'א'ס י'ת' מ'ו'ל'ג'ת' ק'מ'ן מ'ו'ת'ר' ל'מ'ו'ל'ג'ת' מ'ש'ו'ס' מ'י'צ' א'ב'ל א'י'ן מ'ו'ל'ג'ת' ק'מ'ן א'כ'ו'ר' , ו'א'י'ן כ'ח'י'ו'ק' ב'י'ן א'י'ת'א' ק'מ'ן ל'ל'י'ת'א' ק'מ'ן , א'ל'א' א'ל'ס מ'ל'י' כ'ד'ב'ר' ד'ב'ז'ו'ן

מ'מ'ת'ר'י'ש'ו'ן ע'ל'כ' [א'ף ס'ט'ק'ן ב'מ'ט'ו'ת' ו'ז' מ'ו'ל'ג'ת' ק'מ'ן] מ'ש'ו'ס' מ'ו'ל'י' מ'כ'ל'נ'ת'

17

Seridei Eish 22

מ'ש'ע'ר' א'נ'י , ש'ה'ש'א'ל'ה' ש'נ'ת'ע'ו'ר'ר'ה' ע'כ'ש'י'ו' ה'י'א' כ'ד'ב'ר' נ'ת'ו'ח' ה'מ'ת'י'ם א'פ'י'ל'ו' ב'מ'ק'ו'ם ש'ה'מ'ת' ל'א' צ'י'ו'ה' ו'ל'א' ה'ר'ש'ה' ק'ו'ד'ם מ'ו'ת'ו' . ו'ב'ש'א'ל'ה' ו'ז' י'ש' ח'ל'ו'ק'י' ד'ע'ו'ת' , ה'ל'לו' מ'ח'מ'י'ר'י'ם ו'ה'ל'לו' מ'ק'י'ל'י'ם . ו'ה'ד'ב'ר'

ל'פ'י' ד'ע'ת'י' , נ'ש'ת'ג'ה' ה'מ'צ'ב' כ'ד'ו'ר'נו' מ'ה'מ'צ'ב' ש'ש'ר'ר' ב'ז'מ'נו' ש'ל' ה'ג'א'ו'ן נ'ו'ד'ע'י'ב'י'ה'ו'ד'ה' ז'ל' , ה'ן ב'נו'ג'ע' ל'ה'מ'ע'מ'ד' ה'ש'ו'ר'ר' ב'ע'ו'ל'ם ה'ר'פ'ו'א'ה' , ו'ה'ן ב'י'ח'ס' ה'ר'ו'פ'א'י'ם ל'ש'א'ל'ת' נ'ת'ו'ח' ה'מ'ת'י'ם , ת'כ'ל'י'ת' ש'י'ג'ו'י' . ה'ג'א'ו'ן נ'ו"ב' ב'ז'מ'נו' ח'ש'ב' , ש'פ'ק'ו'ד'נ'פ'ש' מ'ש'מ'ע'ו' ב'מ'ק'ו'ם ש'ח'ו'ל'ה' א'נו'ש' מ'ו'נ'ח' ל'פ'נ'י'נו' , ו'י'ש' א'פ'ש'רו'ת' ל'ה'צ'י'לו' ע"י' ב'ד'י'ק'ת' מ'ח'ל'ה' ש'ל' ה'מ'ת' ה'מו'ט'ל' ל'פ'נ'י'נו' . ב'ז'מ'נ'נו' , ז'ה' ש'ה'ח'י'בו'ר' ב'י'ן א'נ'ש'י'ם ו'א'ר'צ'ו'ת' ש'ו'נ'ו'ת' ה'ד'ו'ק' מ'א'ד' , ע"י' ת'י'ל'י'פ'ו'ן ו'ע"י' ר'א'ד'י'א' ו'כ'י'ו"ב' , ו'כ'ו'י'א'ר'ק' י'ו'ד'ע'י'ם ב'ר'ג'ע' מ'ה' ש'א'מ'רו' ה'ר'ו'פ'א'י'ם ב'י'רו'ש'ל'י'ם , י'ש' א'פ'ש'רו'ת' ל'ה'צ'י'ל' כ'מ'ה' ו'כ'מ'ה' א'נ'ש'י'ם ח'ו'ל'י'ם ע"י' ב'ד'י'ק'ת' מ'ח'ל'ה' ב'ג'ו'ף ה'מ'ת' , ה'ן ב'מ'ד'י'נ'ה' ו'ה'ן

ב'מ'ד'י'נ'ו'ת' א'ח'רו'ת' . ה'מו'ש'ג' פ'ק'ו"ג' מ'ש'ת'ק'ף ב'ע'י'נ'י'נו' ב'מ'מ'ד'י'ם ג'ד'ו'ל'י'ם ה'ר'ב'ה' . ו'ב'כ'ל' א'ו'י'פ'ן , א'י'ן ל'ה'ת'ע'ק'ש' ו'ל'ע'מ'וד' ע'ל' ה'ד'ע'ה' ש'פ'ק'ו"ג' ה'ו'א' ר'ק' ב'רו'ג'מ'ת' ה'ג'א'ו'ן נ'ו"ב' ז'ל' .

ב) יש להחזיר לנתח גופת המת אם מת מסיבת מחלה שעוד לא עמדו על טבעת הגמור לרפואתה. כדי להתלמד מזה לרפא חולים אחרים הנמצאים ונוצעים במחלה זאת.

ג) כמו כן יש מקום להחזיר לנתח גופת מת אצילו אם לא נמצאים כעת חולים אם הנפטר סביר את עצמו לשם כך בחיים ויהיה או מחל ביומו לכך.

ד) אין שום היתר לנתח גופת מת מטעם שאין קרובים חוזרים להביא הגופה לקבורה בשלימותה.

ה) כמו כן לא מועיל על כך שום מחילה של קרובים לשם ניתוח הגופה.

ו) כשאין חולים לפנינו וגם המת לא גילה דעתו מחיים שניחא ליה בכך, והמת היה חולה במחלה נוגעה שהרופאים לא יכלו לעמוד על טבעת ורוצים לנתח הגופה כדי לעמוד על טבעת של המחלה.

צריך על כך החלטה מיוחדת של מועצת רבנים מורחבת שיצטרפו להסכים להחזיר הדבר. (עפ"י יסוד דברי השו"מ והמתנת חיים שהבאנו).

ינטרך לחולה אע"כ דלהא לא חייסין עכ"ל והנה ודאי דבריו נכונים כזה ולא מקרי פ"ג לנאס ינא כזה לדינו חבל לפ"ג כדקון השאלה הנ"ל שיש עס חולה מה ויש פ"ג לפינוי יהי' מותר ע"פ סברה הנ"ל כ"כ לפתוח ולנחמו כשיין עס יורשים המוחים נלבר'.

אכן לפענ"ד אין הדבר כן ובחחלה השני על ראיית המתיר

רבך ועדיין יש לתת בזה שהרי כלל גדול בחזרה דאין לך דבר נמנע בפני פקוח נפש ואין חילוק בין ודאי לספק פ"ג חבל נלגנ"ד דגם מטעם זה אין להחזיר כולן דכבר האכחתי במ"א (סי' קס"ז) מדעת רש"י ע"פ גמרא דז"ק (דף ס') דאמרינן עס שאסור להגיל עגמו כמון חנירו שאסור לארס לנצל ממון חנירו למען הגיל עגמו מחילה וגד דעת החוסס

לשם נכסו ונשיטת החוסס והר"ש לא חסור דק אם חזיל עגמו ע"מ שלא ישלם לכסוף ולפ"ג נדק זה דלא שייך שישלם לכסוף דאי אפשר לשלם למת זה כיוצא גם לנשיטת החוסס והר"ש חסור להגיל נפש כמון אחר ואין לומר כיון

נלענ"ד דגם ע"פ טיטת החוסס והר"ש חסור להגיל החי ע"י נפח המת וכל שכן כיון דהנפח הגיוול הוא ודאי ארס יגיע הגלה לחי ע"י הוא ספק וסב ואל העשה עדיף כנלענ"ד הקטן יעקב.

הנה בדבר לנתח את המת שורש החולי כדי להתלמד שהאריך הנוב"ת חיר"ד סימן ר"י ומסיק לאיסור כשאין חולה במחלה כזו לפנינו שאפשר ידעו אין לרפאותו ע"י זה שינתחו מת זה. משום דמה שאפשר שיוזמן חולה שיצטרך לזה ודאי לא דחינן משום חששא קלה כזו שום איסור עיי"ש. ואני מוסיף דאף אם מצד החששא היה זה חשש שראוי לדחות עליו איסורין גמי לא היה דוחה איסור ניתוח המת, משום דלהתלמד לרפאות אין חיוב על האדם, ולא מצינו שיהיה חיוב על כל אדם שילמוד חכמת רפואה כדי לרפאות החולים שישנם ושהיו אף שחולים מצויים ויש לחוש להם, משום שהחיוב על האדם הוא רק להציל את חברו כמה שיכול, דאם הוא כבר דופא איכא חיוב עליו לרפא את חבריו החולים ואם הוא יכול לשוט בימים מחויב לשוט בנהר ולהציל אדם שטובע בנהרא אבל אין חיוב על האדם שילמוד איך לשוט ואיך לרפאות חולים כזו שאם יודמן לו להציל ולרפאות יוכל להצילו ולרפאותו, ודמי זה להא שאין חיוב על האדם לעבוד ולהרויח הרבה כספים כדי שיוכל לקיים מצות צדקה ולהציל נפשות בהם, דהחיוב על האדם הוא רק על האופן כמו שהוא נמצא שיעשה מה שבכחו לעשות.

חולים. ולכן גם לנתח מתים כדי להתלמד מזה אינו רפואה גמי אין על האדם שום חיוב וממילא אסור משום שהוא גיוול המת.

אבל נראה לע"ד דאם לא יחתכו האברים ולא יפתחו צוארו וכטנג רק רוצים לתחוב נידעל להוציא ממנו איזה לחלוחית להודע מזה אינו דברים הנוגעים להמחלה שזה אין להחשיב לגיוול שהרי דבר כזה מצוי טובא בזמננו שעושים כן גם לחיים ויש להתיר בפשיטות, וכן להוציא מעט דם לבדוק וכדומה ע"י נידעל אינו גיוול ויש להתיר. ואף שלא מצאתי זה

21

Tzitz Eliezer 4:14

א) פתיחת גופות לצרכי פטולוגיה במקרה שלא ידועה
סיבת המות. וחבר נגע לגבי עונשין

לדעת אם להפשיע או לא. יש מקום להחזיר.

Noda BiYehudah Yoreh Deah 210

היה נטולו אין לו מות נפולו, הוה דלוי אמריק שלטולס
לא יסג סדולס בלי בדיקת סגסג ח"כ יוול זס סול לכבודו של סגסג
וכל מס סקול לכבודו אין זו משוס יוול. אס כל אלס כסנסו לפ

Shivas Tzion 65

ח"י ארד, בארד יהיה ולא יבא לדיי נסיון. בן ציון הסצוין במדע
הרעיון. במיטב הגיון. כבוד וכו' מ"ה שמואל סג"ל לנרא נרו יאור:

הנה לפי דברי סמס יש להספס סימו עובסס בלחם מלנגנוס ידיו
ובלחם מלנגנעוה רגליו. נלע"ד שמוכר לפסוח סכר לראות
בסימנים הלס ססרי חפילו לקוחות יוכלין לומר אסן זורי יסביק ליה ליטול
ולינוול ור"ע לא דחי כ"ל סול ועוד קאמר, סול חי חסס רשאין לכוולו
ועוד סימנים עסויין להסמנוס כמסולר במסכת ב"ב דף קל"ד ע"ב יעו"ס,
וסגס בלחם סולס שלס סהיס עגונס כל ימוס סוכל לומר מס לי בניוולו
ימימס חלו חונס משהניס לעולס וגס ב"ע יו"ד וס"מ לא סמיוקו סדברים
כ"ל משוס ד"מ אין לפסוח חבל משוס דבר גדול כזס כסס סקרו סמנים
מששו משוס סקנת עגונס נלע"ד לסקל. וספרט סזס גס לכבודו סכניו
סחבלו וסלמרו קדיש. חבל הניס לי להווסס חס לא כססכת ידיו סכני
סנחון ר"ז כי זס דבר חסג לא סערו סרסוים. ידיו סס"מ:

זכרה סכנס מפלחו ססול לכבוד סמס סכניו יסחבלו עליו וסלמרו קדיש,
חס ע"י סתיס סכר יסלרו ע"י סימנים זסס סמס סול חפיים
יסחל ועיוין סכני סימו סס"ג וס"ד סס ס"ק ב' מוסר דוקס סכניל
סכר לקיכרו כמקיס חפיוו או מוסול לחרין לח"י מששו סקכר לקכר חבל
לא משוס כבוד חסר:
זכרה סכנס מפלחו דוקס משוס ד"מ חייס ר"ע שלס לכוולו חבל משוס
סקנת עגונס עדיף ססי, לא ידעתי לסנל כזס להסיר חוסר סכניל
הקנת עגונס, ובר מן דין חלי חומר סנס כנוון זס סככר נקכר כסס

Shoel Umeishiv 231

חס עוסר לפסוח סככר חולי יסללו סימו סססו סליס סככני
ו מוריס ססס סליס סול סכככר זס ח"כ סכנס וע"ז כנס סנחון מסיס זל
י"ח ססנס מוססס לפי זס סלמרו כגני כ"ב דף קכ"ד ובי סיעס יוכלין
אסן זרי קס יסכנו לכול ולכול ור"ע לא דחי כס משוס סקמנים עסוין
זכוס לחסר מוסס ח"כ חף כככניל דכע"ז קיל דאין רשאין לכול חבל
וסקנס עגונס רסחי לכול דחיכל לחסר מס לי כנחלו וגס סכניס
לומר קדיס וסנחן בעל סוכס ליון סיככ דלס דעי דככככ סלקיסוס
לכול ולכול חבל כאן חנו סלסס ספסס סקכר וסכניס חסריס יסחמו
ואין חונסיס ללרס סנול כככניל סזכס סניך וסריס חזר כו' וסני
דאין זס כלוס דלמו סס דוקס סלקיסוס עוככסיס לפסחו וסרי סלסון
לכול לכול ולא חסרו ססס יסחמו סקכר חונס כירל סככר דכככ
ססס לא סייך דק חס עוסין ככנס סלס ללכך וסכנון לכוולו חבל כאן
יסין כרי כככניל דק כככניל סענעו וסין זס עיקר כיוול וגס כאן סכניס
וסין כככניל לסחיר מכלל סעינו. אין זס עוסון לכול דק כי חס ללכך
גדול וגס בעלס כיסח ליס כככניל ססיסר חלסס עככל סעינו ועיון
דף י"ח סלמרו וכי סיעס כככניל חככר כססס דסחי כיוולי וסריס

24

Israeli Times

The identification process was completed around 3 a.m., but pathologists continue to analyze the bodies to determine when the youths were killed, and how.

The examinations are external, with the permission of the families, but no autopsy has been performed for Jewish religious considerations.

25

Moed Katan 25a

רבי שמעון בן אלעזר אומר העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע למה זה דומה לספר תורה שנשרף שחייב לקרוע.

26

Ramban Moed Katan 25a

ולי נראה שהנפש בגוף כאזכרות בגוילין, ומשל בעלמא הוא לומר שהוא הפסד גדול וחרדה רבה וחייב אדם לקרוע עליה כאילו נשרף ס"ת לפניו.

27

Binyan Av 63

א. קדושת גוף האדם כס"ת

אע"פ שעיקר קדושתו וגדולתו של האדם בנשמה אשר בקרבו, קדושת הגוף היא לא רק משום שהגוף משמש כנרתיק וכמקום שהנשמה בתוכו, חז"ל הגדירו את הגוף שהוא קדוש קדושה עצמית, דוגמת ספר תורה שהעור והגוילין שלו אינם רק תשמישי קדושה, אלא הקדושה עצמה, לפי שעל גבה ובחוכה חקוקים האותיות, ההשוואה של האדם וקדושתו לקדושת ספר תורה, נזכרת בפירוש בהלכה, "העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע למה זה

דומה לס"ת שנשרף" (מועד קטן כ"ה), הנשמה הפורחת מהגוף נמשלה לגוילין נשרפין ואותיות פורחות באויר, ויותר מכך שנינו בהלכה "מטפחות ס"ת שכלו עושין אותן תכריכין למת מצוה" (שו"ע יו"ד סי' רפ"ב סעיף י"א), וביאר החתם סופר הטעם שקדושת האדם כקדושת ס"ת.

22

23